

Vergaderjaar 2020–2021

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 645

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2021

Hierbij informeer ik u over de herijking van de tarieven voor ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders. Aanleiding is de kamerbrede motie van de leden Van Beukering-Huijbregts (D66) en Jasper van Dijk (SP).¹ De motie roept de regering op de herijking die onderdeel is van een bredere set noodzakelijke hervormingen ter versteviging van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder, zoals is beschreven in de brief van 4 februari 2020², uit te stellen tot 1 juli 2021. Daarnaast informeer ik u over de inventarisatie van verbeteringen in het huidige stelsel van maatschappelijk verantwoorde incasso en deurwaardersactiviteiten in het licht van de eerdere motie van het lid Van Beukering-Huijbregts (D66) c.s.³ Daarbij zal ik in ieder geval de in de motie genoemde partijen betrekken.⁴

Het belang van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder

De gerechtsdeurwaarder vormt een onmisbare schakel tussen rechtspraak en maatschappij. Het zorgt ervoor dat mensen voor de civiele rechter verschijnen, vonnissen worden betekend en dwangbevelen worden uitgevoerd. Die rechtszekerheid is onmisbaar in onze rechtstaat. Dat maakt echter ook dat de gerechtsdeurwaarder in de uitvoering van zijn ambtelijk werk te maken kan hebben met schuldenaren die een rekening of boete niet kunnen of willen betalen. Een gedeelte van deze groep betreft (kwetsbare) mensen met problematische schulden. Juist om ook die schuldenaren te beschermen zijn de tarieven die aan hen in rekening mogen worden gebracht – de zogenoemde schuldenaarstarieven –

¹ Kamerstuk 24 515, nr. 595.

² Kamerstukken 29 279 en 24 515, nr. 574.

³ Kamerstuk 35 570 XV, nr. 58.

⁴ Partijen als de KBvG, de NVVK, het Nibud en het lectoraat armoede en schulden.

vastgesteld.⁵ De schuldeiser kan dus niet willekeurig extra kosten doorberekenen.

In de afgelopen jaren is door het kabinet en de publieke en private sector – niet in de laatste plaats door de deurwaarderij zelf – stevig geïnvesteerd in maatschappelijk verantwoorde incasso, verbetering van de kwaliteit van incassodienstverlening en in herziening van het beslag- en executierecht.

Het WODC heeft laten onderzoeken hoe de private markt invulling geeft aan betalingsregelingen en hoe gestimuleerd kan worden dat vaker haalbare minnelijke betalingsregelingen worden getroffen voordat zaken voor de rechter worden gebracht.⁶ Een inhoudelijke reactie op het rapport zal ik uw Kamer bij separate brief sturen.

Met meer oog voor de menselijke maat en meer aandacht voor mensen die niet in één keer hun vordering kunnen betalen, probeert de sector de totale hoeveelheid ambtshandelingen en de daarmee samenhangende maatschappelijke kosten voor de schuldenaren te beperken. Daarbij is juist de schuldenaar, hoewel die dit zelf misschien niet altijd zo zal ervaren, gebaat bij een stevige onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder. Daarin zit de waarborg voor een afgewogen oordeel en gezaghebbend advies over de proportionaliteit van de in te zetten middelen.

Het ambtelijk werk wordt hierdoor voor de gerechtsdeurwaarder complexer. Het vraagt meer inspanning van de gerechtsdeurwaarder aan de voorkant. Er vindt meer onderzoek plaats naar de vermogenspositie van de schuldenaar en intensiever contact met schuldenaren en opdrachtgevers om tot passende oplossingen te komen voor de betalingsachterstanden. Zo nodig geleidt de gerechtsdeurwaarder kwetsbare schuldenaren door naar passende hulpverlening.

Versteving van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder

De versteving van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder krijgt gestalte door enkele perverse prikkels uit het beloningssysteem te halen en door de schuldenaarstarieven in lijn te brengen met de huidige ambtsuitoefening van de gerechtsdeurwaarder. Naast de herijking van de tarieven, is in lijn met de brief van 4 februari 2020 en gesteund door de motie van het lid Van Weyenberg (D66) c.s.⁷, een verbod op kickbackfees geregeld. Voortaan wordt het onmogelijk voor de gerechtsdeurwaarders om in contracten met opdrachtgevers prijsafspraken te maken die er op zijn gericht dat derden kunnen verdienen aan ambtshandelingen. Dit voorkomt dat de opdrachtgever in de verleiding kan worden gebracht om de gerechtsdeurwaarder extra ambtshandelingen te laten verrichten. Reden daartoe kan zijn dat een gedeeltelijke inning voor de schuldeiser aantrekkelijk kan zijn vanwege het van te voren afgesproken percentage dat hij daaruit ontvangt. De mogelijkheid om aan een gedeeltelijke inning te verdienen wordt overigens ook nog beperkt door verbod op financiering door de deurwaarder van de out-of-pocketkosten. Eveneens voorkomt dit dat de gerechtsdeurwaarder in de verleiding kan worden gebracht om meer ambtshandelingen te verrichten dan strikt nodig zijn om diens niet gedekte kosten te compenseren.

⁵ De schuldenaarstarieven zijn vastgesteld in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag).

⁶ Kamerstuk 24 515, nr. 560.

⁷ Kamerstukken 29 279 en 24 515, nr. 574, en Kamerstuk 24 515, nr. 508.

De verordening⁸ waarin voornoemde prijsregulering is opgenomen is op 30 november 2020 door de Koninklijke Beroepsgroep van Gerechtsdeurwaarders (hierna: de KBvG) gepubliceerd en is op 1 januari 2021 in werking getreden. De regeling zal zes maanden na datum publicatie gelden voor alle contracten tussen gerechtsdeurwaarders en opdrachtgevers.

De algemene maatregel van bestuur (hierna: de amvb)⁹ met de herijking van de schuldenaarstarieven zal conform de Motie- Van Beukering-Huijbregts (D66) en Jasper van Dijk (SP)¹⁰ pas per 1 juli 2021 in werking treden. De herijking van de tarieven komt gezien de overgangstermijn derhalve op het moment dat het verbod op kickbackfees in de praktijk gaat werken. Samen met het herziene beslag- en executierecht zal het dempend effect op het aantal ambtshandelingen worden vergroot. Tegelijkertijd krijgen schuldeisers, schuldenaren en gerechtsdeurwaarders nu ook de vereiste zekerheid omtrent het verhaalbare tarief voor het ambtelijk werk van de gerechtsdeurwaarder.

Beleidsopties maatschappelijke verantwoorde incasso en deurwaarderij

Zoals ik in de inleiding heb aangegeven ga ik in deze brief ook graag in op de Motie-Van Beukering-Huijbregts (D66), c.s.¹¹ Deze motie stelt dat de noodzakelijke hervormingen zijn ingezet en dat het evenzo zaak is om de beleidsopties naar de nabije toekomst in kaart te brengen om zo ook in de komende periode de juiste stappen te kunnen zetten op het gebied van incasso en deurwaarderij.

Dit voorjaar voer ik thematafelgesprekken hierover met partijen uit het incasso en schuldendomein. Er is nog veel winst te behalen met een goede samenwerking in de incasso- en schuldenketen, zoals tussen de buitengerechtelijke fase (van eerste factuur tot en met laatste aanmaning), de gerechtelijke fase (van moment van inschakelen gerechtsdeurwaarder voor de dagvaarding tot en met de executiefase) en de minnelijke náfase tot en met finale sanering. Ik nodig partijen uit om ideeën van te voren schriftelijk in te brengen en zal deze met instemming van partijen met Uw Kamer delen.

In afwachting van suggesties van partijen benoem ik hierbij al een aantal voorbeelden van kwesties die ik aan de thematafels aan de orde wil stellen:

- Hoe houden we kleine schulden klein?
- Aan welke knoppen kan worden gedraaid om dit te bereiken?
- Hoe zorgen we voor snellere doorstroom in de schuldenketen? Hierbij is het vertrouwen van de schuldeisers een bepalende factor om aan schuldenregelingen mee te werken. Hierin trek ik nauw op met mijn ambtsgenoot op Sociale Zaken en Werkgelegenheid die uitvoering geeft aan moties van enkele leden die zien op verbeteringen in het stelsel van schuldhulpverlening.¹²
- Hoe werkt het stelsel van financiële prikkels en bekostiging van de verschillende interventies, ondersteunen deze de stappen die wij met elkaar in het licht van maatschappelijk verantwoorde buiten (gerechte-

⁸ De Verordening Grenzen Tariefmodellen, Staatscourant 2020 nr. 62035.

⁹ Het Besluit tot wijziging van het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders in verband met de herijking van de schuldenaarstarieven.

¹⁰ Kamerstuk 24 515, nr. 595.

¹¹ Kamerstuk 35 570 XV, nr. 58.

¹² De Motie van het lid Van Beukering-Huijbregts (D66) over het verkennen van het samenvoegen van het minnelijk traject en Wet schuldsanering natuurlijke personen (hierna: de Wsnp), Kamerstuk 24 515, nr. 594 en de Motie van het lid Wörsdörfer (VVD) over scenario's voor kleine ondernemers die schuldeiser zijn, Kamerstuk 24 515, nr. 597.

lijke) incasso wenselijk achten? Zo valt voor de verschillende interventies te denken aan een sociaal tarief dat de preventieve oplossingsgerichte afhandeling van schulden ondersteunt.¹³

- Hoe kan het proces rondom de onbetwiste erkende vorderingen worden georganiseerd? Wat heeft de gerechtsdeurwaarder in het voorportaal van de rechtspraak nodig en wat kan de rechtspraak hierin betekenen?
- Niet alleen in de minnelijke fase maar ook in de gerechtelijke fase zijn interventies van kantonrechters en schuldenrechters denkbaar. De rechtspraak heeft pilots met de schuldenrechter lopen die hierop naadloos aansluiten. Daar gaat de rechtspraak over, die ik graag bij de inventarisatie van de beleidsopties betrek.

De opbrengsten van de sessies verwacht ik voor de zomer aan de Kamer te doen toekomen zodat deze betrokken kunnen worden om nu en in de toekomst de juiste keuzes te kunnen blijven maken die bijdragen aan een maatschappelijk verantwoord (buiten) gerechtelijk incassostelsel. De gerechtsdeurwaarder zal als belangrijke schakel hierin met de doorgevoerde hervormingen zijn onafhankelijke ambtelijke positie weten te behouden. Het draait uiteindelijk om de goede balans tussen het kunnen innen van vorderingen waar de schuldeiser recht op heeft én het bieden van ruimte en uitzicht op een schuldenvrij bestaan voor iedere constructief meewerkende schuldenaar.

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

¹³ In deze trant doet de Commissie Oskam de aanbeveling om in het Btag een verhaalbaar tarief te introduceren voor betalingsregelingen en vroegtijdige finale schuldregelingen die onder regie van de gerechtsdeurwaarder worden gerealiseerd.